

Leo Pavlát: Židé slaví rok 5778. Na stole mají med, ořechy musí zmizet

LEO PAVLÁT | FOTO: RICHARD CORTÉS, ČESKÁ POZICE

PRAHA Židovská komunita slaví Nový rok, konkrétně 5778. V tento den se podle tradice otvírá Boží Kniha života a smrti, do níž bude na příští rok zapsán osud každého člověka. Rodiny se vrátí ze synagogy a při slavnostní večeři máčejí chleba do medu jako výraz přání, že nový rok bude sladký, vysvětluje Leo Pavlát, ředitel Židovského muzea v Praze.

LN: Jaký je nyní pro Židy rok a kterým momentem přesně nastal?

Židovský Nový rok – hebrejsky Roš hašana (doslova „hlava roku“) připadá na první den hebrejského měsíce tišri. Protože židé užívají vlastní lunárně-solární kalendář, z hlediska běžného kalendáře tento svátek jakoby putuje a slaví se buď v září, nebo v říjnu.

Podle tradice Nový rok – letos s již datem 5778 – odkazuje ke stvoření světa, ale k tomu je třeba dodat, že i tradiční židovská náboženská

literatura mnohdy chápe v Tóře

uvedená čísla především v symbolické rovině. Svátek je dále nazýván „dnem soudu“, protože v tento den se podle tradice otvírá Boží Kniha života a smrti, do níž bude na příští rok zapsán osud každého člověka. Novým rokem se přitom počíná období deseti dnů pokání, na jejichž konci je přísně postní Jom kipur – Den smíření. Tehdy se podle zmíněné tradice – v závislosti na předchozích činech jednoho každého a jeho odhodlání odčinit vše špatné – osud v Boží knize pečeti. Třetím označením svátku

Zeman dostal v New Yorku cenu za podporu Židů a zařadil se mezi 100 vlivných osobností

je „den troubení“. Míní se troubení na šofar, zvířecí, zpravidla kravský roh. Jeho užití je předepsáno Tórou a přesně předepsaný počet zvuků odkazuje jak k událostem v dějinách společenství Izraele, tak je i výzvou k pokání, nápravě, bohabojnosti.

LN: Jak dlouho oslavy trvají?

Svátek Nového roku trvá dva dny a je obdobně jako sobota (šabat) a další hlavní židovské svátky dobou, kdy věřící židé nepracují.

LN: Jak tráví rodiny tento čas?

V rodinách je po návratu ze synagogy zvykem zahajovat slavnostní večeři máčením chleba do medu jako výraz přání, aby nastávající rok byl sladký. Naproti tomu na svátečním stole nemají být ořechy – to proto, že v hebrejštině mají písmena číselnou hodnotu a v případě slova „ořech“ se tato hodnota rovná součtu písmen ve slově „hřích“.

LN: Jaké jsou další obřady?

S prvním dnem svátku je spjat i obřad zvaný „tašlich“ (hebrejsky „vhodíš“), při němž věřící házejí do moře, řeky, potoka či rybníka drobtý chleba. Souvisí to s veršem biblického proroka Micheáše: „Opět se Bůh nad námi slituje, /.../, „do mořských hlubin vhodíš všechny jejich hříchy“.

LN: Jaká je typická kuchyně v tento svátek?

Zvyklosti svátku se včetně kuchyně částečně liší podle společenství aškenázského (tradice západní, střední a východní Evropy) či sefardské (tradice jižní Evropy a Orientu včetně dnešního Izraele). Sváteční atmosféra je nejpatrnější v Izraeli, kde je během svátku zavřena většina obchodů, a též ve velkých židovských společenstvích v diaspoře, zejména ve Spojených státech, Anglii a Francii. V České republice si tak jako každoročně připomínají Nový rok modlitbou všechny židovské obce, v Praze dokonce na několika místech.

MICHAELA KABÁTOVÁ